

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Velja po pošti:
 celo leto naprej K 26.—
 pol leta " " 13.—
 četrt leta " " 6.50
 en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
 celo leto naprej K 22.40
 pol leta " " 11.20
 četrt leta " " 5.60
 en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Inserati:
 Enostop. petlivrst (72 mm):
 za enkrat 15 h
 za dvakrat 11 "
 za trikrat 9 "
 za več kot trikrat 8 "
 V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
 vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Onašnja številka obsega 6 strani.

„Jadranski“ minister?

Italijani proti jugoslovanskemu ministru.

V ponedeljkovi seji državnega zbora je italijanski poslanec Bugatto ostro protestiral proti temu, da bi dobili Jugoslavo svojega ministra-rojaka, češ, da bi jugoslovanski minister bil v veliko škodo Italijanem, ker bi se potezal za narodne interese Slovenice in Hrvatov, ki so naravno mnogokrat v nasprotju z interesi Italijanov.

To kar je govoril poslanec Bugatto, ki je napadal tudi poslance »Slovenskega kluba« zato, ker so prodrli s kandidaturom Pogačnikovo za podpredsedniško mesto v državni zbornici, nas ni iznenadilo. Bugatto je le premalo povedal, kajti Italijani so si že izmislili — in sicer v zvezi z vlado — nov načrt, po katerem bi izpodnesli stolec jugoslovanskemu ministru, še predno bi bil ustanovljen.

Da so južni narodi monarhije opravičeni zahtevati svoje zastopstvo v kronskem svetu, to je tako jasno, da tudi največji šovinist tega tajiti ne more. A iznašli so neki izhod, ki bi na videz zadostil zahtevi po zastopstvu v kabinetu, v istini pa bi uničil za vedno mesto in pomen jugoslovanskega ministrstva, kakor so ga zahtevali slovanski listi. Ta imenitna iznajdba se je posrečila listu »la Monarchie«, ki ima namen, v Trstu utrti avstrijsko misel in ki je očitno v zvezi z vlado vrgel v svet potrebo »jadranskega ministra«.

Poslušajmo »Monarchie«, ki izvaia pod naslovom »Minister za jadranske provincije« kot dopis z Dunaja, dne 3. decembra, sledeče:

»Že tri leta so potekla, kar je ministrstvo spoznalo, da morajo tudi južne dežele cesarstva imeti svojega zastopnika — ministra brez portfelja. Če se je imenovanje tega ministra od zasedanja do zasedanja odlašalo, je to krivda slovenskega in hrvaškega kluba, pa tudi nekoliko manjša krivda italijanskega kluba, kajti umeti je treba, da bi novi minister zastopal Dalmacijo, Istro, Trst, Furlanijo in Kranjsko, koder so tudi Italijani v močni manjšini (Na Kranjskem ??? Op. uredništva.). Doslej imenovane osebe nikakor

ne odgovarjajo delikatnemu stališču novega ministrstva. Pred nekaj dnevi se je obrnila pozornost na viteza Vukovića, katerega imenovanje bi jako ugajalo; bil bi (odštevši osebno tekemstvo) vseč slovenskemu in hrvaškemu klubu, in tudi italijanskemu klubu ne bi bil nevšečen, ker bi edino le on mogel združiti vsaj v gospodarskih vprašanjih neki način, po katerem bi tri združene skupine tvorile v zbornici kompaktno skupino petdesetorice — ki bi bila jako koristna za bodočnost imenovanih pokrajin.«

Iz tega izvajanja »Monarchie« je jasno, kaj hočejo naši narodni nasprotniki. Mi potrebujemo nasproti nemškim sovražnim nam elementom svojega jugoslovanskega ministra, ki bi branil naše interese. Ta »jadranski« minister pa, kot so ga izkuhali v tržaški »Monarchiji«, ne bi bil nič drugega kot prazna figura brez pomena, kajti v narodnem oziru ne bi štel ničesar.

Parlament ali § 14.?

Dunaj, 15. dec. 1908.

Baron Beck je pri neki priliki izjavil z vidnim ponosom: »Parlament se sme pokazati pred javnostjo!« Ta pohvala je bila sicer naperjena proti nasprotnikom splošne in enake volivne pravice, bila pa je opravičena tudi z ozirom na veliko izvršeno delo. Pri tretji nalogi, namreč narodni spravi, pa je parlament zagazil zopet v stari češko-nemški spor in običal ob tej nevarni klečeti. Razbila se je koalicijska vlada v sled kazuistike češko-nemškega vprašanja. Prejšnja vlada je bila storila tudi velikansko napako, ker je predolgo zavlekla zborovanje državnega zbora. Upala je morda, da se ublažijo nasprotja, in parlament še o pravem času dovoli takozvane državne potreščine, začasni proračun, aneksijo in pooblastitveni zakon za trgovinske pogodbe. S to dedščino obložen je baron Bienenrth začasno prevzel vladno krnilo. Dneve in tedne se je pogajal z voditelji prejšnje koalicije, da dobi zanesljivo dvotretjinsko večino za nujno rešitev dnevnega reda. Čas je mineval, bliža se konec leta, ž njim pa § 14., ako se parlament odpove ustavni ideji ter zadremlje v pasivnosti.

Socialni demokratje.

To priliko so porabili socialni demokratje, da nastopijo kot rešitelji države. Vedno in povsod naglašajo socialni demokratje, da so načelno opozicijska stranka, ki prepušča buržoaziji skrb za državo. Nočemo raziskavati, zakaj so socialni demokratje sedaj vladi in državi priskočili na pomoč. Morda jih je nagnila k temu bojazen pred novimi volitvami ali tajne obljube, gotovo je, da so sinoči sklenili, glasovati za nujnost trojnega branja drž. proračuna. S tem je bila vladi zagotovljena dvotretjinska večina, in situacija je rešena za vlado. Ali je tega treba bilo na ta način, je drugo vprašanje. Dr. Adler je smel danes kot generalni govornik zabavljati na vse strani, najbolj na vlado, dobro vedoč, da mu je hvaležna.

Dalmacija obdarovana.

Včeraj so govorili v proračunski razpravi le trije govorniki, dalmatinski poslanec Ivanišević, Italijan dr. Bugatto in Čeh Myslivec. Dalmatinska žalostna pesem nam je že davno znana. Napev je vedno isti, izpreminja se le lega glasu. Tudi Ivanišević je ponavljal stare pritožbe o zanemarjeni Dalmaciji v gospodarskem in narodnem pogledu. Mi mu povsem pritrdimo, obenem pa ga brez zavisti opozorimo na jako znatne izredne kredite v novem proračunu za Dalmacijo. Tako dobi Dalmacija v letu 1909, za popravne pristanišč in mostov nad 767.000 K, za zgradbe in poprave cest in potov nad 792.000 K, za šolske zgradbe 231.326 K, za šolske potreščine nad 50.000 K, za nove ljudske šole 300.000 K itd. Ravnotako se bliža rešitvi staro jezikovno vprašanje v Dalmaciji. Do najnovejšega časa je bil v Dalmaciji izključno le italijanski jezik običajen v notranjem poslovanju državnih uradov. Zadnja tri leta pa si je hrv. »via facti« tudi v uradih priborila svojo veljavo. Kar pa so dosegli Dalmatinci s pomočjo domačih svojih uradnikov in s svojo vztrajnostjo, to morajo doseči tudi Slovenci in primorski Hrvatje. Hrast ne pade na en mahlejš. Znamenja kažejo, da višji krogi pazljivo obračajo oči na slovanski jug. Ako »Narodna zveza« postopa previdno in modro, ako se varuje desperadne politike, ki prija mladim šovinistom, more si priboriti v zbornici veljavo, svojemu narodu pa boljše bodočnost.

Italijansko stališče.

Avstrijski Italijani in Nemci imajo najboljšega zagovornika v trodržavni zvezi. Nas sicer to peče in boli, pa zunanje državne razmere so močnejše, nego naša volja. In ti »višji oziri« so v prvi vrsti odločevali, ko je baron Bienenrth minoli teden italijanskim poslancem zagotovil pravno fakulteto. Vendar pa s to obljubo baron Bienenrth še ni potolažil italijanskih poslancev. Včeraj je dr. Bugatto bridko tožil, ker je njih kandidat dr. Conci propadel pri volitvi podpredsednikov. Odločno je tudi zahteval italijansko pravno fakulteto v Trstu. Bati se je, da vlada ustreže tej zahtevi, oziroma prepusti parlamentu, da določi sedež italijanski visoki šoli. Tudi v gosposki zbornici jako ugledni člani podpirajo to italijansko zahtevo.

»Narodna zveza«.

V petek teden je sklenila združena »Narodna zveza« opozicijo proti vladi. Ta sklep je našel odmev v domovini skoraj v vseh krogih prebivalstva. Opozicija pa ni parlamentarna anarhija, katera slepo in gluho ubija parlament in ustavno življenje v državi. Ako kateremu narodu v Avstriji, je Slovencem in Hrvatom potreben parlament, kjer morejo vlado opozarjati na svoje zahteve in potrebe ter napake državne uprave. In v bližnji bodočnosti že pride na vrsto skupno jugoslovansko vprašanje povodom razprave o aneksiji Bosne in Hercegovine. »Narodna zveza« jugoslovanskih poslancev bi torej storila veliko taktično napako, ko bi s skrajnimi parlamentarnimi sredstvi, n. pr. z obstrukcijo, hotela preprečiti pravočasno rešitev državnega proračuna. To sredstvo bi bilo umestno in dovoljeno, ko bi imeli upanje, da strmoglavimo neprijazno vlado. V Avstriji pa se je udomačila navada, da v takem slučaju ne pade vlada, ampak vlada odgodi ali razpusti državni zbor in si pomaga s § 14.

Namen je torej bil, ko je »Narodna zveza« sklenila opozicijo, da vladi napove boj, ako osnuje novo koalicijsko večino brez jugoslovanskih poslancev in proti njim. Ako torej baron Bienenrth v program bodoče vlade sprejme tudi rešitev gospodarskih in narodnih zahtev v jugoslovanskih zemljah, potem slovanski in hrvaški poslanci nimajo povoda za opozicijo. Dosedaj so je vlada pogajala le s Čehi in Nemci, ker Poljaki so ji itak zvesti, zato

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M. (Dalje.)

»Dobro,« sem rekel, »mislim, da te razumem. Ti želiš nekaj nasvetovati in želiš videti sodnika ali zdravnika, in najdemo te tamkaj, kjer sem te jaz našel. Ali je to vse?«

»In kedar, praviš?« je pristavil. »No, nekako od poldneva do okoli šestega zvonjenja.«

»Dobro,« sem rekel, »in sedaj lahko grem?«

»Ali ne boš pozabil?« je vprašal skrbno. »In Jakec, ali v resnici ne boš Ben Gunna izdal Silverju? Divji konji ne bi izvekle tega iz tebe? Ne, praviš? In ako taborijo roparji na obrežju, Jakec, kaj bi porekel, ako bi bilo jutraj nekaj več udov?«

Tukaj mi je prestrigel besedo glasen pok in topova krogla je priletela skozi drevje in se zagrebla v pesek, komaj sto korakov od mesta, kjer sva govorila. Takoj sva stekla vsak v svojo smer.

Dobro uro je pogosto streljanje pre-

tresalo otok in krogla je padala po gozdu. Hodil sem od skrivališča do skrivališča, vedno zasledovan od teh strašnih krogelj, kakor se mi je zdelo. Ko je ponehvalo streljanje, pa sem se zopet nekoliko ojunail, akoravno se še nisem upal proti ograji; naredil sem velik ovinek proti vzhodu in zlezal doli med drevje na obrežju.

Solnce je ravno zahajalo, morska sapica je še vedno šumela po gozdu in valovala sivo gladino sidrišča, voda je odtekla na daleč proč in velike proge peska so ležale razkrite; zrak se je po dneveni vročini ohladil in zeblo me je skozi jopico.

»Hispaniola« je ležala še vedno tamkaj, kjer se je usidrala; toda bil je Jolly Roger — črna zastava morskih roparjev, ki je vihrala na vrhu njene jambore. Ravno ko sem gledal tja, se je vnovič zasvetilo in zagromelo, da je odmevalo naokoli, in še ena krogla je prifrčala po zraku. Bila je poslednja pri tem streljanju.

Nekoliko časa sem ležal in opazoval živalno gibanje, ki je sledilo streljanju. Mornarji so s sekirami nekaj razdirali na obrežju blizu ostroga. Bil je ubogi čoln, kakor sem pozneje zvedel. Dalje proč blizu izliva potoka se je svetil med drevjem velik ogenj. In med to točko in med ladjo je neprestano vozil čoln sem in tja, in mornarji, ki sem jih videl prej tako mračne, so pri veslanju vpili kakor otroci. Nji-

hovi glasovi pa so bili taki, da sem moral nehoti misliti na run.

Navsezadnje se mi je zdelo, da je čas vrniti se proti ostrogu. Bil sem precej daleč doli na nizkem peščenem predgorju, ki obdaja sidrišče na vzhodu in je pri nizki vodi zvezano z Otokom Okostja; in ko sem sedaj vstal, sem v nekoliko daljavi zagledal precej visoko in osamljeno skalo, ki se je vzdigovala iznad grmičevja. Prišlo mi je na misel, da utegne biti ona bela skala, o kateri je govoril Ben Gum, ako bi nekega dne potreboval čoln, da vem kje ga iskati.

Nato sem tekkel ob robu gozda, in kmalu dospel do zadnje ali proti notranji strani ležeče strani ostroga, kjer so me kmalu pozdravili oni od zveste stranke.

Hitro sem jim povedal svojo zgodbo ter se začel ozirati okolo sebe. Koča je bila zgrajena iz neobsekanih smrekovih debel — vse, streha, stene in tla. Poslednja so stala na nekaterih mestih nekako eden ali poldrugi čevelj nad površino peska. Pri vratih je bil pokrit hodnik in izpod njega je tekkel majhen studenec v nekoliko čudno korito, ki je obstojalo iz železnega kotla, kateremu so izbili dno in ga pogreznili globoko v pesek.

Razun štirih sten ni bilo mnogo drugega v koči; v enem kotu je bila kamenita plošča, ki je služila kot ognjišče in star rjast železen koš, v katerem se je kurilo.

Na straneh griča in znotraj ograje je bil ves les posekan in po ostankih smo mogli soditi, da je bil posekan lep gozdič. Večina rodovitne zemlje je bila ali odplavljena ali pa zakopana v pesek potem ko so odstranili drevje; samo tam, kjer je tekel studenec iz kotla, je zelenela med peskom debela gredica mahu, nekoliko praproti in nizkega plazečega se grmovja. Zelo blizu ostroga, preblizu za obrambo, je rastel visok in zaraščen gozd; proti notranji strani je rastel sam borovec, proti morju pa je bil pomešan z vedno zelenim ali živim hrastom.

Mrzli večerni veter, ki sem ga že omenil, je žvižgal skozi vsako razpoko surove zgradbe in neprestano potresal tla s finim peskom. Pesek se je nahajal v naših očeh, pesek v naših zobeh, pesek v naših večerjah, pesek je plesal v studencu na dnu kotla, kakor kaša v vodi, kadar začne vreti. Štirio glata luknja v strehi je bila naš dimnik in le majhen del dima je po njem našel pot na prosto, ostali del pa je krožil po koči, tako da smo neprestano kašljali in menciali oči.

Vrhu vsega tega je imel naš novi tovariš Gray svoj obraz zavezan radi rane, ki jo je dobil, ko se je ločil od upornikov; naš ubogi stari Tom Redruth pa je še vedno ležal nezakopan ob steni pod zastavo.

(Dalje prih.)

je bilo potrebno napovedati boj vladi in strankam, ki ne vpoštevajo jugoslovanskih zahtev. Postranska stvar je, ali so v bodočem kabinetu zastopani tudi Jugoslovani. Prva in poglavitna stvar je, da vsaka bodoča vlada skrbi za gospodarski in kulturni napredek tudi naših dežel. Vprašanje je torej bilo danes, ali naj »Narodna zveza« glasuje tudi proti nujni razpravi o proračunu, da označi svoje opozicijsko stališče. Ko bi jugoslovanski poslanci v zvezi z drugimi opozicijskimi strankami mogli zabraniti nujnost predloga in s tem preprečiti neprijazno novo koalicio, potem bi morali glasovati tudi proti nujnosti. Z ozirom na to pa, da je vlada že imela zagotovljeno dvetretjinsko večino, bilo bi glasovanje proti nujnosti le prazna in smešna demonstracija, udarec v vodo. Še več! Jugoslovanski poslanci bi se sami »a priori« izključili iz vsake bodoče kombinacije, ki bi jim bila z ozirom na bodoči razvoj nvanje politike le na kvar. Zato je sklenila »Narodna zveza«, da glasuje za nujnost razprave o proračunu, pač pa proti proračunu, da izrazi svoje nezaupanje sedanjim vladi in torej tudi opozicijsko stališče. Prilika pa pride še mnogo in kmalu, da »Narodna zveza« izvaja nadaljne posledice, ako pri tej ali bodoči vladi najde gluha ušesa.

Nujnost sprejeta.

Dr. Pergelt je kot drugi glavni govornik v razpravi o nujnosti na dolgo in široko govoril o češko-nemških razmerah. Izprva ga je poslušalo le malo poslancev. Polnila pa se je zbornica, ko se je bližalo glasovanje. Po dolgih stvarnih popravkih je predsednik izjavil, da se prične prvo glasovanje o nujnosti. Češki radikalec Kalina predlaga glasovanje po imenih. Za ta predlog so glasovali češki in jugoslovanski poslanci.

Nujnost je bila sprejeta s 362 glasovi proti 55. Proti so glasovali češki in nemški radikali, češki agrarci in Mladočehi. Radikalni Rusini se glasovanja niso udeležili.

Izraz simpatije turškemu državnemu zboru.

V sporazumu z zbornico čestita predsednik Weiskirchner brzojavno turškemu državnemu zboru, kateremu izjavlja tople simpatije in goreče želje.

Podrobna proračunska razprava.

Zbornica je pričela takoj nato podrobno proračunsko razpravo o začasnem proračunu. Govorili so Choc, Stapinski, Wojnarowski in Niedrist. Razprava se je nato zaključila. Glavna govornika sta bila Drtina in Horský, ki sta govorila češko. Zbornica je odobrila nato proračun v drugem branju in sklenila, naj se nujno razpravlja tudi o tretjem branju; nakar je zbornica odobrila začasni proračun tudi v tretjem branju.

Novi blok v državnem zboru.

Korespondenca »Zentrum« objavlja, da bodo šli katoliško-narodni Čehi svojo pot, a se pogajajo z »Narodno zvezo« o ustanovitvi novega bloka, kar smo poročali že včeraj med brzojavkami. Novemu bloku pristopi najbrže tudi 11 krščanskih Italijanov. Blok bi štel potem 11 kršč. Italijanov, 37 Jugoslovancev in 17 katoliško-narodnih Čehov. Skupno 65 poslancev. Če se to vresniči, bi se popolnoma izpremenil položaj strank v zbornici.

Češki radikali

so zelo zadovoljni, ker se je razbil »Češki klub«. Zdaj hočejo združiti češke agrarce, mladočehe in staročehe.

Začek demisioniral.

Minister Začek je nameraval demisionirati, ker je »Češki klub« sklenil, da glasuje proti začasnemu proračunu. A ker mu je izjavil »Češki klub« zaupnico in ga pozval, naj glasuje za provizorij, je sklenil Začek, da ne demisionira.

Dogodki v Lvovu in njihovi vzroki.

L v o v, 15. decembra.

Lvovsko vseučilišče se je ustanovilo takrat, ko se je nemško: za vladanja Jožefa II., razširil in povzdignil ga je pa na stopinjo pravega vseučilišča Franc I., po katerem se še sedaj imenuje. Bilo je v osnovi nemško in šele po dolgih bojih so dosegli Poljaki poljski uradni in predavalni jezik. Kmalu na to so nastopili Rusini z zahtevo rusinske univerze ali pa utrakvizacije lvovske in podprli to svojo zahtevo s tem, da so obmetali tedanjega rektorja, duhovnika Fijałko z gnjilimi jajci. Za vlado je lažja utrakvizacija, zato je tudi začela počasi uvajati rusinske stolice. Ali vse to je bilo Rusinom premalo, na vsak način so hoteli popolno utrakvizacijo in ru-

sinski jezik kot uradni poleg poljskega. Radi tega so prirejali pri vsakokratni imatrikulaciji manjše, pozneje pa večje izgrede, ki so dosegli vrhunec v preteklem letu (1907 v januarju), ko so pokončali na vandalski način avlo in ranili dr. Winiarza. Epizoda teh bojev je bil tudi umor grofa Potockega. Ti dogodki so razburili poljsko javnost. Poljaki so nastopili proti hajdamaškim borbam, čeprav priznavajo upravičenost njihovih zahtev. Naloga vlade bi bila tedaj spraviti zadevo rusinske univerze na dnevni red. Zdelo se je, da Rusini na ta način ne bodo nič dosegli, a vendar je vlada, kakor se zdi iz bojazni pred novimi izgredi, letos na predan imatrikulacije razglasila ustanovitev novih rusinskih stolic na Lvovski poljski univerzi. Nastopilo pa je čisto nekaj nasprotnega: Poljaki so radi tega priredili izgrede. Promocije se vsepoljski vseučiliščniki zato niso udeležili, zbrali so se marveč v nekem temnem hodniku in čakali namestnika. Ko je šel namestnik skozi hodnik, so kričali nanj: Proč z Bobrzymom in ga obmetavali z gnjilimi jajci. Ob demonstraciji so dijaki ločili namestnika od okr. komisarja Hintzeja, ki ga je spremljal. Hintze je potegnil meč, da brani namestnika, a so mu ga iztrgali in vrgli proč, kjer so ga pozneje našli. Senat je uvedel proti demonstrantom disciplinarno preiskavo in izjavil namestniku svoje ogorčenje zaradi napada. Akcijo so vodili vsepoljski visokošolci (t. j. pristaši narodno-demokratske stranke). Ta stranka stoji namreč na straži — tako se izraža — poljskih narodnih interesov in jo pri vsem delu vodi šovinizem. Na eni strani stoji na principu obrambe narodnih interesov ima deloma prav, ker neče žrtvovati tega, kar so si Poljaki pridobili. Na drugi strani nima prav in je njena akcija nemoralna, ker je naperjena proti bratskemu narodu, ki se šele vzbuja in želi pridobiti si višjo kulturo. Ker že noče nič popustiti, mogla bi kot dosti močna stranka, ki ima dovolj vpliva v državnem zboru, vplivati na vlado, da bi ustanovila rusinsko vseučilišče. V poljsko-rusinskem boju v Galiciji pa je zavzela pravo stališče krščansko-socialna stranka, ki pravi v svojem programu: »V razmerju do Rusinov smo tem zelo naklonjeni in priznavamo njihove upravičene pravice in zahteve po enakih pravicah kakor jih imamo mi itd.« Vendar pa je stranka še premala, da bi mogla v tej zadevi kaj storiti. Naj živi in se razvija ideja kršč. socialna v Galiciji, da bo kedaj tudi ona odločevala o usodi kraljestva! B. W.

Z Balkana.

Bojkotno gibanje.

Notranji minister Kiamil-paša je izkušal bojkotni sindikat pregovoriti, da preneha z bojkotom, a zaman. Sindikat zahteva, naj plača Avstro-Ogrska odškodnino. Mladoturki zahtevajo za preključ bojkota v eni uri, da prevzame Avstro-Ogrska bosanski državni dolg, odpravi avstr. poštne urade v Turčiji in se zavzame na konferenci za turške zahteve. »Stambul« trdi, da se je bojkotno gibanje že nekoliko omejilo. O bojkotu avstrijskega blaga v Srbiji poroča uradni brzojav, da bojkot ni važen, ker lahko Avstro-Ogrska odgovori s pogubonosnim protibojkotom.

Prijeti srbski četaši.

Szegedinska policija je zaprla nekega Stojanovića iz Beograda in nekega Feheja. Osumljena sta; da prlpadata srbski četi, ki je nameravala pognati v zrak szegedinski donavski most.

Srbske vojne priprave.

Srbija se zelo hitro oborožuje. Pričakuje napad proti Bosni že čez nekaj tednov. (!) Večina srbskih čet nima popolnega vojnega števila. Urijo hitro prostovoljce. Agitatorji potujejo po Srbiji in trde, da avstrijski vojaki pozimi niso sposobni za vojsko.

Bojkot grškemu blagu.

»Tanin« grozi z bojkotom grškega blaga in grških ladij, če se anektira Kreta. Pravi, da sledi lahko gospodarski prava vojska.

Velike slavnosti

so se vršile včeraj v Carigradu ob otvoritvi turškega državnega zbora.

AVSTRO-OGRSKA.

Penzijsko zavarovanje zasebnih uradnikov.

Socialno politički pododsek je razpravljal o izpremenbah penzijske postave zasebnih uslužbencev. Po izpremenjevalnih predlogih naj bi bili zavarovani od 18. leta nadalje le taki zasebni uslužbenci, ki imajo letno trajno plačo najmanj 600 K. Čakalna doba se znižaj na 120 mesecev. Po postavi prispeva država vsako leto 100.000 kron zavodu. Po izpremenjevalnem predlogu naj bi država prispevala

starostnim in invalidnim rentam prispevek v višini socialno zavarovalne postave.

Mohamedanski dijaki pri dr. Luegerju.

Mohamedanska dijaška deputacija odbora za priznanje izlama v Avstriji se je predstavila in zahvalila Luegerju za simpatije mohamedancem. Dr. Lueger je zagotovil, da se zgradi na Dunaju mošeja in da se prizna izlam. Rešiti se mora le še vprašanje o poligamiji. Vprašal je še deputacijo, če bi mohamedanci zahajali v mošejo, ki je zgrajena s krščanskim denarjem. Deputacija je odgovorila, da to ne bi bila ovira za mohamedance.

Polonyjev veliki govor.

Polony je 15. t. m. govoril svoj veliki govor, ki pa ni bil kdosi gavedi kako duhovit. Očital je Weckerlu, da je ravno nasprotno resnica, kar je trdil. Očital je vladi, da se ni držala obljube, da dá splošno, tajno in enako volivno pravico. Pluraliteta je vse presenetila. Rekel je, da bi mu bilo ljubše, če bi se bili Bosna in Hercegovina prepustili Avstriji, kakor pa da se ustanavlja nova državna dežela. Odgovarjal mu je minister Apponyi. Ogrski državni zbor je danes čestital turškemu državnemu zboru k otvoritvi.

Onevne novice.

+ Pozdrav novoizvoljenim poslancem in volivcem. Z Dunaja smo dobili brzojavko: »Slovenski klub« najprisrčneje pozdravlja novoizvoljene poslance S. L. S. in kliče »Živio!« zavednim volivcem.

— Z volišč. Toplice. Belokranjski kandidat Matjašič je doživel na raznih volivnih krajih mnogovrstne spremembe svojega cenjenega priimka. Kmečki ljudje radi tuja ali domača lastna imena po svoje izgovarjajo in zapišejo. Zato se nismo kar nič čudili, ko smo čitali na glasovnicah Matjašek, Matjažek, Matjac, Matjaž. Neki šaljivec je baje zapisal celo »Kralj Matjaž«. Tudi pomenljivo. Kakor je bojeviti kralj Matjaž vsled pravljice potolkel vse nasprotnike, ki so se dvignili proti njemu, tako tudi naš kandidat iz Rosalnice Ravha, Klinca in Sifererja. Kralj Matjaž zdaj spi pod neko goro, pa predramil se bo in še Turke pobil, naš Matjašič se je tudi pravočasno zbudil ter bo brez milosti mahal po nasprotnikih vere in domovine.

— Še nekaj podatkov o volitvah. Poleg kandidata S. L. S. v okraju Novo mesto, Črnomelj, Metlika g. Matjašiča, ki je dobil 3169 glasov, in kandidata socialne demokracije Sifererja, ki je dobil 18 glasov, so še dobili Klinc 104, Ravh 427, Košak 46, Globočnik 17, Jerman 16, Zorc 6, Šegula 4, Majzelj 2, Kosmač 1, Vindišer 1, Rojer 1, grof Margheri 1, Klemen 1, Šuklje 1, Zaver 1, Zorko 1, Novak 1, Hudorovič 1.

— Tako vefja! Socialni demokrati so 13. t. m. na Dovjem hoteli prirediti shod, toda niso našli gostilničarja, da bi jim dal prostora! Tako je prav.

— Gosp. kaplan Matija Okorn iz Dovjega se je zavaljo zdravja preselil v sanatorij Rudolfinum v Gorico. Dal Bog, da kmalu okreva. Gosp. župniku Aljažu pomaga g. kaplan Fröhlich iz Kranjske gore.

— »Adria«. Krasno slovansko Jadransko morje dela od davna skomine Nemcem. Pravzaprav ga na tihem že smatrajo za svojega, kar priča tudi novoustanovljeni mesečnik »Adria«, ki ga je pričel izdajati Stradner. Uradna (!) »Triester Zeitung«, katere stalen sotrudnik je Stradner, z vznesenimi besedami pozdravlja podjetje, zlasti še z ozirom na to, da bo »Adria« »nova živa duševna vez od tostran na onostran Alp«. Nemci delajo tiho, a žilavo in dosledno v vseh jadranskih pristaniščih, zlasti pa v Trstu, kjer je njih kolonija že jako močna in ima že mnogo velikih podjetij v rokah. Glavna opora pa je seveda državno uradništvo. Treba bo res krepkega, zavednega odpora od slovanske strani, da Adria ostane slovanska.

— Končana pasivna rezistenca pravnih praktikantov v Pragi. Praški pravni praktikanti deželnega kazenskega sodišča so končali pasivni odpor, ker so zmagali. Predsedstvo je naznanilo, da ugodí glavne zahteve in se imenovanja čez nekaj dni izvrše. V sodno pripravljavno službo sprejmejo 50 pravnih praktikantov. Izvrševalni odbor praktikantom zato priporoča, naj delajo kakor prej, a naj se ne puste preobložiti in naj ne delajo navadnih pisarskih del.

— Namesto venca na grob † gosp. Vekoslavu Legatu, vodji Mohorjeve tiskarne, je osebe družbine tiskarne in knjigovodnice darovalo za božičnico v »Narodni šoli« v Velikovcu po svojem tovarišu g. P. Vunčeku zbirko v znesku 38 K.

— Iz socialne demokracije. »Soča« poroča, da namerava dr. Dermota, ki je sedaj v enoletni praksi pri sodniji v Gorici, odpreti v Gorici odvetniško pisarno ter se baviti s socialno-demokratsko politiko na Goriškem. V prostorih socialne demokracije v Gledališni ulici prireja dr.

Dermota v družbi dr. Tume z dijaki sestanke, na katerih jim razlaga svoj žalostni evangelij.

— Pokopali so v nedeljo v Gorici polkovnika Ivana Dobravca. — V Barokovljah je umrl posestnik in gostilničar g. Andrej Pertot.

— V tržaškem mestu ni Slovencev? Prošlo nedeljo je imela tržaška zadruga jestvinarjev letni občni zbor, da bi med drugim odobrila proračun za leto 1909. Pri glasovanju se je pokazalo, da so Slovenci v večini. Vkljub temu niso smeli govoriti slovenski. Predsednik je shod zaključil, da bi rešil, kar se še rešiti da.

— Liberalno časopisje. Neka »Uprava Ljudske Prosvete« v Ljubljani pošila okolu vabila na naročbo novega mesečnika, ki naj bi zasledoval »ljudsko izobraževalno delo« v drugih narodih in ki bi priobčeval tudi statistiko. Kakšna bo ta »uprava ljudskega dela«, kaže dosedanje delovanje liberalnih ljudskih razobraževalcev, ki ne spravijo niti ene znanstvene revije skozi, in pa dejstvo, da to ljudsko poneumnevalno delo priporočata — »Soča« in pa »Učiteljski Tovariš«, par nobile fratrum.

— Spomenik pesniku »Lepe naše domovine«. Antonu pl. Mišanoviću, pesniku hrvatske himne, nameravajo postaviti spomenik v njegovem rojstnem kraju, v Klanjcu.

— Za razpravo proti irendentarijem, ki so nosili v Trstu ob pogrebu Oberdankove matere venec v laških barvah, proti predsedniku društva »Giovine Trieste« (mladi Trst) dr. Musaffia in tovarišem bo delegirano najbrž dunajsko sodišče. Preiskava je dognala, da so bili v zvezi s tajnimi društvi v Italiji, da je irendentovska propaganda dobro organizirana, in še marsikaj podobnega. Državno pravdnštvo jih toži zaradi veleizdaje. — Za nagrado dobijo univerzo v Trstu ...

— Mandatu sta se odrekla, tako poroča »Polaer Tagblatt«, istrska deželna poslanca župnika Šime Červar v Zrenju in Anton Zidarič v Keršanu, in sicer baje po nalogu tržaškega škofijskega ordinarijata. Beležimo z vso potrebno rezervno.

— Hrvatska čitalnica v Transvaalu. Hrvatje v Johannesburgu so si ustanovili čitalnico, ki šteje že 32 članov.

— Aretacije zaradi velesrbske propagande. V Topuskem so aretirali trgovskega potnika Radoslava Malobabiča, ker sumijo, da je udeležen pri velesrbski propagandi. — Trgovca Štefana Truhovića, ki je bil pred nekoliko tedni zaradi iste stvari zaprt, so izpustili.

— Prednica v bolnici cesarice Elizabete v Novem mestu je postala č. sestra N. Hude iz Mirne peči.

— V občini Želimlje je bila 15. t. m. volitev župana in svetovalcev. Županom je izvoljen Alojzij Perčič, vrli blagajnik društva »Luč«, žagar, mlinar in posestnik. Svetovalcem so izvoljeni: Fran Mihelič, Fran Ponikvar, Fran Centa, Simon Kramar, Fran Virant in Jože Mikolič, vsi vrli in delavni pristaši S. L. S.

— Rodbinska žaloigra v Zadru. Uradnik parobrodne družbe »Dalmatia« je iz ljubosumnosti ustrelil svojo ženo.

— Zadruga bolniška blagajna za obrtne pomočnike na Bledu. Ker je deželna vlada pravila za zadrugo bolniško blagajno za obrtne pomočnike za Bled in okolico potrdila, se poslovanje v kratkem prične. V nedeljo imata odbora zadruga in bolniške blagajne sejo, kjer se še pogrobnosti določijo.

— Nesreče v tovarni na Goričanah. Iz goriške tovarne se nam poroča: V enem tednu so se zgodile tri nesreče. Najprvo se je eden močno poškodoval, ker je padel 10 metrov globoko. Drugi se je močno opeknel. Tretje gre rado! Tretji se je močno z rezilnikom vrezal. Vrh tega tudi manjka vode, tako da nekateri oddelki nimajo dela. Ubogi delavci!

— Župna cerkev v Leskovcu. Letos je bila župna in dekanjska cerkev v Leskovcu znotraj prenovljena in poslikana. Dekan gosp. Frančišek Schwaiger je vedel dobiti zadostnih pripomočkov, da se je moglo obsežno delo po njegovih željah res umetniško izvršiti. Slikanje se je poverilo našemu priznanemu cerkvenemu slikarju Antonu J e b a č i n u. — Leskovška župna cerkev je zanimiva stavba. Zidana je bila leta 1500 v gotskem slogu. Zvonik je pa v spodnjih oddekih skoro gotovo še starejši. Gotska ladja je trodelna; dve vrsti po štiri osmokrtnih slopov, ki nosijo gotsko svodjenje, jo delita v tri enako visoke ladje. Starega gotskega visokega prezbiterija ni več, iz neznanih vzrokov so ga podrli v drugi polovici 17. stoletja, sezidali novega enako visokega v baročnem slogu ter postavili v njem leta 1685. mogočen in slikovit lesen baročni oltar. Razen velikega oltarja ima cerkev še dva kamenita baročna oltarja v ladij s slikama Marijnega kronanja in sv. Fabijana in Sebastijana, ki sta delo Herrleinovo, in v rožnivenki kapeli poleg prezbiterija, ki

jo je ustanovil leta 1668. Herbert grof Auersperg, oltar z rožnivenško sliko Metzingerjevo. Cerkev je bila poprej slikana, pa so slikarje pozneje deloma odbili, deloma pobelili. Na visoki notranji steni v prezbitერიj nad slavolokom so se namreč našli neznatni in razstreseni sledovi stare gotske slikarije Marijinega Oznanjenja. Po teh opomnihah o cerkvi naj sledi kratek opis, kako se je cerkev na novo poslikala. Prezbitერიj je dobil baročnemu slogu in živahnemu oltarju primerno bogato ornamentiko, stene so lahno marmorirane. Poleg tega ste se napravili na stropu v dva več obstoječa stucco-okvirja sliki: Marijino Vnebovzetje in sv. Frančišek prejme Kristusove rane. Steno nad slavolokom je slikar okrasil z veliko skupinsko sliko: sv. Trojica in patroni vseh podružnic leskovške župnije. Te podobe so slikane na presno. L a d j a. Pri restavriranju in slikanju starih gotskih cerkva je kaj težko vprašanje, kako naj se cerkev po barva in kako naj se slogu primerno poslika. To velja zlasti tedaj, če so gotske cerkve, ki so imele poprej vsaj slikano svodovje, pozneje, ko gotske slikarije niso več ugajale, čezinčez pobelili. To se je zgodilo na Kranjskem skoro povsod. Po nekod, n. pr. v župni cerkvi v Radovljici, so našli ob novem slikanju l. 1895 pod beležem stare slikane okraske; treba jih je bilo le kopirati in obnoviti. V Leskovcu pa ni bilo dosti sledov stare slikarije. Le tuintam v ladji se je našlo nekaj ostankov slabe ornamentalne slikarije, ki pa je bila, po slogu okrasov soditi, gotovo iz poznejšega časa, morda celo iz baročne dobe. Zato si je vzel slikar za vzor le splošen značaj, kakor so bile naše gotske cerkve slikane, rastlinske ornamente. Novo in značilno, hkrati popolnoma izvirno za Kranjsko pa je, da slikar cvetličnih motivov ni skoro nič stiliziral, ampak ohranil kolikor mogoče naravne oblike cvetlic in drugih rastlin. Nekoliko je to poskusil že lani pri slikanju krasno prenovljenega gotskega prezbitერიja župne cerkve v Mengšu, letos je pa ta način v Leskovcu dosledno izvedel. Delo je izvrstno uspelo. Ornamenti so naslikani iz kotov svodnih polj, kjer se svodovje pričinja, ob slopih in stenah, ter ob križiščih reber ob sklepnihi. Ker so ladje nizke, ornamenti ne segajo daleč v svodna polja, ampak se drže bolj kotov, da strop ni pretežek in preobložen. Vsi motivi so lepi, živahni. Doslej smo bili vajeni gledati v gotskih prenovljenih cerkvah vedno se ponavljajoče strogo stilizirane cvetlične ornamente, v Leskovcu pa je slikar zbral celo vrsto raznih oblik. Naslikanih je okrog 200 cvetličnih motivov, tako da gledamo krasne primere flore z vrta, polja in gozda. Čeprav je toliko mnogovrstnosti, je vendar vse skupaj tako lepo umerjeno, da se kar čudiš dobrodejnemu celotnemu utisu in prepleti živahnosti pa skrbni tehniki in izvršitvi posameznosti. Barve so krepke in žive, kolikor mogoče v obče le primarne in sekundarne, kar se izvrstno poda na skoro belem temeljnem tonu svodovja. Rebra so pobarvana gorko in nežno svetlo, njihovi robovi pa so v ozkih progah pozlačeni. Stene nimajo ornamentov, barvane so nekoliko temnejše kot strop. Cerkev je radi tega vesela in jasna, kar popolnoma odgovarja in je edino primeren zgodovinski tradiciji o naših večjih gotskih cerkvah. Po mojem mnenju je leskovška gotska ladja glede poslikanja med najlepšimi na Kranjskem, morda celo najlepša.

J. D.

— **Dijak Fonda**, ki je bil nevarno ranjen pri pretepu na dunajski univerzi, je včeraj izstopil ozdravljen iz bolnišnice.

— **Finančni respicijent ustreli gostilničarja**. Iz kobaridske okolice pišejo: Dne 2. t. m. zvečer ustreli se je na fin. postaji v Kredu eden tamkaj službujočih fin. nadstražnikov. Ne ve se prav, kaj ga je dovedlo do tega čina. Komaj se je ljudstvo nekaj pomirilo nad takim, za nas nenavadnim dogodkom, dogodilo se je komaj teden zatem, t. j. 10. t. m. nekaj še strašnejšega. Prišel je onega dne tamkajšnji fin. respicijent v komaj četrt ure oddaljen vas Starišev, ter šel k gostilničarju »Burču«. Kmalu na to slišalo se je iz gostilne dva strela. — Prihiteli so sosedje, ki se jim je nutil strašen prizor. Osemdesetletni starček, gostilničar »Burč« in njegov morilec fin. respicijent ležala sta oba na tleh mrtva. Nič gotovega se ne more vedeti, kaj je bilo med njima, ker sta bila takrat sama v hiši.

— **Nemško »Menso academico«** hočejo ustanoviti na Dunaju. V to svrhu so že izvolili pripravljalni odbor.

— **Umrl** je cesarjev prvi višji dvornik general Karol knez Liechtenstein.

— **Učiteljska vest**. Za provizorično učiteljico v Terzinu je imenovana gđna Ana Grebenc.

— **Na progi šentjanske železnice** neki hudobnež nastavlja debela polena ali brnec, katere z žico priveže na tračnice, da bi

vlak ustavil. K sreči je strojevodja pravčasno opazil nevarnost. To brezvestno početje zasluži najstrožje kazni. Naj bi ljudje sami pomagali oblastem zasačiti zlodeja.

— **Madžarizacija hrvatskega orožništva**. »Pokret« je te dni pisal, da je ogrski minister domobranstva Jekelfalussy podpisal naredbo, glasom katere ne bo v bodoče noben častnik hrvatskega orožništva povišan višje od stotnika, ako ne bo znal madžarski. »Agramer Tagblatt« pa poroča iz Budimpešte v tej stvari dementi domobranskega ministra, češ, da se od višjih orožniških častnikov, nastavljenih na Hrvatskem, prejkošle ne zahteva znanja madžarskega jezika. Le če bi kateri izmed njih hotel biti prestavljen na Ogrsko, se mora naučiti madžarski.

Ljubljanske novice.

lj **Volhvi S. L. S. v Ljubljani!** Ne dajte se pri ožji volitvi prihodnje soboto begati po nobenih agitatorjih, temveč ostanite doma! Čast in korist naše stranke zahteva, da se ne vmešavamo v boj nasprotnih strank, temveč, da se volitve brezpogojno vzdržimo! Kdor gre v soboto na volišče, je izdajavec S. L. S.!

lj **Meščanski klub** je imel včeraj jako lep družinski večer. Predsednik »Meščanskega kluba«, c. kr. poštni nadkontrolor g. Štrukelj je ob navdušenem pritrjevanju nazdravil navzočima novoizvoljenima poslanecema g. prof. Evg. Jarca in g. dr. Iv. Zajcu. Ob »čarobnem zvonce«, ki se je glasil na najlepših shodih S. L. S. v Ljubljani, so se nato oglašali resni in šaljivi govorniki. Prijetna družba je ostala dolgo časa skupaj. Želimo, da družinski večeri »Meščanskega kluba«, ki se vrše vsak torek zvečer, postanejo res prijateljsko zbirališče vseh naših meščanskih krogov. Prihodnji večer se vrši v torek 22. t. m. ob 8. uri zvečer.

lj **Abstinent** ima jutri, v četrtek zvečer, ob šestih shod v navadnih prostorih v Unionu. Predava g. Podlesnik. Po predavanju razgovor. Sobotjevniki, somišljeniki, vsi k predavanju! Prinesite s seboj določne, konkretne nasvete, kako pospešiti protialkoholno akcijo.

lj **V socialnem kurzu S. K. S. Z.** je bilo zadnji četrtek na dnevnem redu stanovanjsko vprašanje. Izvajanja predavatelja prof. Jarca, ki je govoril o higijeni in v navedenem pomenu tega zlasti za delavstvo važnega vprašanja, so pojasnili še udeležniki iz lastne skušnje in prepričali smo se, kako je ravno v Ljubljani delavstvo na t. m. glede stanovanj. **V četrtek, 16. t. m. pride na vrsto principiellno važno vprašanje: Kapitalizem in krščanstvo. Začetek ob pol 8. uri zvečer.**

lj **Temno stran Rusije** nam je razgrnil sinoči v K. S. Z. dr. L. Lenard v svoji »sliki Rusije po revoluciji«. Odprto je vprašanje, ali ima Rusija ustavo; najvišje sodišče je v nekem slučaju rabo besede »konstitucija« prepovedalo. V resnici vlada po celi Rusiji izjemno stanje, ki ga v poljskih gubernijah od leta 1863. niso preklicali. Edino avtonomijo nahajamo v zemstvih, zborih plemenitašev, ki imajo nekaj administrativne moči. Vlada pa ima pri volitvah v zemstva velik vpliv; ponekod sama imenuje članove. Na jugu in v poljskih krajih pa še zemstev ni. Policija ima vsa oblast v rokah. Uradniki gledajo samo na to, da jih čim večkrat in čim dalje premeščajo, ker imajo tem večje dohodke. Šolstvo je popolnoma razbito. Mladina je strašno razuzdana. Širi se banditstvo, in ječe se polnijo ne le s političnimi zločinci, ampak tudi z navadnimi roparji — bivšimi dijaki in dijakinjami. Razpadla je trgovina in obrt, vsled štrajkov so tovarne uničene. Cerkev nima upliva. Pravoslavna duhovščina, ki nima kongruje, je odvisna od postranskih zaslužkov in je v službi policije. Katoliške duhovščine je premalo in nima svobode. Saj kat. župnik ne sme prestopiti svoje župnije brez dovoljenja škofovega in policijskega uradnika. Nad 24 ur ne sme biti izven mej svoje župnije. Več kot štirje katoliški duhovniki ne smejo nikjer biti hkratu skupaj. Edini vpliv na ljudstvo imajo tajni agitatorji, pred vsem judi. Judovski »bund« je pričel revolucijo; najemal je ljudi, jim dajal revolverje in plačal po en rubelj na dan, da so streljali policaje. Ljudstvo je obubožano in obupano ter se vdaja pijači. Po revoluciji se spiše mnogo več žganja nego popred. Požigi se strahovito širijo. Če gubernije (goreče gubernije) so v plamenu. Kmetje so se dali zapeljati agitatorjem, da si bodo razdelili veleposestva. Revolucija je imela torej doslej povsem negativen uspeh; ali bo imela kaj pozitivnega, se še ne more reči. Bržčas ne, kajti judovstvo je povsod le razdirajoč element. — Takšno je v tujem duhu vzgojeno uradništvo, takšni so višji krogi, po katerih se pretaka tuja kri, takšno internacionalno framazonstvo, ki je toliko gorja prineslo nad obsodržano rusko

ljudstvo. To je temna stran Rusije. Prihodnjič bi želeli, da nam gospod predavatelj, ki iz lastnega opazovanja vé povedati toliko zanimivih podrobnosti, naslika tudi pravo Rusijo: dobro, pobožno, vstrajno, preprosto, poetično rusko ljudstvo!

lj **Pogreb 1. Vek. Legata**. Ob obilni udeležbi vršil se je dne 15. t. m. pogreb prerano umrlega vodje tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu od pokopališča sv. Krištofa k sv. Križu. Poleg žalujoče hčere in zeta sta prihitela k pogrebu s Koroskega g. trgovec Sadnikar in župnik Rozman. Dalje smo videli v sprevodu g. župnika Vrhovnika, odvetnika Vencajza, dr. Schweitzerja, tajnika S. L. S. dr. Rožiča, župana dr. Krauta iz Kamnika, D. Hribarja, Slatnarja, prof. Koželja, zastopnika tiskarskega društva Werzaka in druge. Korporativno se je udeležil pogreba »Sokol« in zastopstvo »Lira« iz Kamnika. Nagrobniči je zapel »Slavec«. — Kakor čujemo, je bil tudi v Celovcu pogreb pokojnega zelo veličasten. Udeležilo se ga je mnogo rodoljubov, zlasti duhovnikov iz cele dežele. Zaslužnemu rodoljubu bodi lahka zemlja domača!

lj **Slovensko gledališče**. Carmen, ki jo je včeraj na našem odru predstavljala Nordgartova, je pač tako dovršena kreacija, da jo smemo postaviti med najboljše te vrste. Videli smo v tej vlogi Gemmo Bellincioni in če trdimo, da bi — vsaj kar se igre tiče — Nordgartina »Carmen« veliko ne zaostala za to tako slovito bogonadajeno pevko, smo veliko rekli. Na vsakem svetovnem odru bi Nordgartova s to vlogo sijajno prodrila, zlasti, ker je položila vanjo veliko individualnega, kar je pri teh in podobnih običajno-demonstskih tipih že precejšnja umetnost. Vse svoje vrline je naša primadona pokazala v prvem dejanju, kjer je s toplim svojim glasom združila temperamentno, pa vendar umerjeno in prav stopnjevano igro. Do enake višine se je povzdignila v zadnjem, kjer jo je nekoliko dohitel tudi g. Fiala, ki je tudi drugače, posebno zaradi svoje igre ugajal. Maiestoso g. Vulakoviča včeraj ni docela bil primeren za toreadorja. Peškova, sicer prešibka, je bila kot Miacaela prikupna. Seguidilla je sevedg bila zelo borna, spričo fascinujoče Carmen in vprizoritve, ki je tudi drugače bila za naš oder častna, pa tiinoni nedostatki izginejo.

lj **Vožnja z omnibusi po Kolodvorskih ulicah prepovedana**. Kako poldrugoleto sem so si nekateri hotelski hlapci vtepili v glavo, da so drvili z omnibusi po ozkih Kolodvorskih ulicah, kjer je bila nevarnost za ljudi in živino. V sled glasnih pritožb od vseh strani je policija zdaj hotelom enkrat za vedno prepovedala vožnjo po Kolodvorskih ulicah.

lj **Kern — zapušen**. Letos manjka Kernu vode! Komaj tretjina ga je zamrznjenega in za drsanje porabnega. Če ostane pri tem, mestna občina tudi ledu ne bo dobivala. Da je za šolsko mladež ta nedostatek tudi občutljiv, umeje se samo po sebi.

lj **Obč. svet** ima jutri ob 5. uri pop. sejo, v kateri bo sklepal o naknadni volitvi enega člana v volivno komisijo za ožjo volitev.

lj **Imenovan** je finančni koncipist g. Maks Debevc za finančnega komisarja v devetem činovnem razredu.

lj **Zlati zaslužni križec** je dobil gozdni inspeksijski komisar gosp. Karol Jellen v Ljubljani.

lj **Ljubljanski gostilničarji** razpošiljajo listke: Dogodki zadnjega časa so povzročili v gostilniškem obrtu zopet mnogo stvari, o katerih smo dolžni spregovoriti odločno besedo. Razgovoriti se nam je o nabavanju pijač, kako razbiti pivovarniški kartel, in pa tudi o stališču napram obrtnim oblastim itd. Nujno potreben je torej sestanek, kateri se priredi po § 2 dr. z. v četrtek, dne 17. dec. t. l. v restavracijskih prostorih »Narodnega Doma« ob 2. uri popoldan. »Ali ni tukaj zadaj nekoliko agitacije za sobotne volitve?»

lj **Nemec demonstiral proti Belgijcem**. Ljubljansko okrajno sodišče je obsodilo včeraj v 48-urni zapor Nemca Johanna Habita, ki je kričal 2. t. m. na narednika 27. pešpolka Polhaimerja in Reuscha, ko sta se s svojima rodbinama vračala iz gledališča v vojašnico: »Abzug 27.1. Schufte! Gauner! Räuber! Ich habe auch bei 27. gedient.« Naredniku Reuschu je zaklical: »Sie Feldwebel Reusch. Sie Schuft Sie!« Pil je takrat celi dan. Mož je epileptik in po izjavi sodnih zdravnikov v neki drugi njegovi »junaški« zadevi »minderwertig«. Zagovornik je prošil zastopnika 27. pešpolka stotnika Schoebingerja, naj bi se zadovoljil z izjavo. Stotnik je izjavil, da ko bi bil obtoženec Slovenec, bi se zadovoljil z izjavo, a ker je Nemec, zahteva kazni, ki bodo glede na olajševalne okoliščine mila. Habit je služil pri 27. pešpolku. Bil je pa radi božjasti superarbitriran. Slovenščine ne zna, ker je, kakor je svojčas izjavil, jezik pretežak.

Habit je fotograf brez stalnega mesta. Kar zasluži, zapije. Habitov zagovornik je prijavil vzklik.

lj **Dezerterja**. Iz Pulja je pobegnil od 87. pešpolka prostak Jožef Škrabl. — Zrebarja Ilna Huzija, ki je pred kratkim pobegnil iz zrebarne na Selu pri Ljubljani, so prišli v graški okolici in ga priveli zopet nazaj.

lj **V Pasteurjev zavod** na Dunaj so danes odpeljali samsko natakario Marijo Bogatajevo, katero je na Radeckega cesti št. 1 pred nekaj dnevi ugriznil v roko nek pes, ki je sedaj poginil.

lj **Nevarna postelja**. Sinoči okoli 11. ure je neki delavec precej nadelan kolovratil po Karlovski cesti in ker je bilo vino močnejše kakor on, ga je podrlo in mož je obležal na cesti, kjer bi bil v tem mrazu gotovo zmrazil, ako bi ga ne bil obveščeni stražnik spravil pokoncu in odvedel na dom.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča**. V četrtek se ponavlja opera »Carmen«. V soboto se igra prvič tragedija »Faust« W. Goetheja.

lj **Umrl** je v Dalmatinovih ulicah bivši dijak Žnidaršič.

Štajerske novice.

— **Koleki obmejnim bratom v pomoč** so že našli v vseh slovenskih pokrajinah mnogo prijateljev. Dosedaj se dobivajo v sledečih trgovinah: v Mariboru v tiskarni sv. Cirila in pri g. Weikslu v Gosposki ulici; v Slov. Bistrici: pri g. Pinterju; v sv. Juriju ob Ščavnici: pri g. Farkašu; v Ljubljani: v prodajalni katol. tiskovnega društva (Ničman); v Trstu: v prodajalni katol. tiskovnega društva. Pozivamo vse Slovence, da kolekujejo vsa pisma s kolekom: »Obmejnimi bratom v pomoč«, ki se dobiva razen v zgoraj omenjenih trgovinah v večjih množinah samo pri »Slov. krščansko-socialni zvezi« v Mariboru.

lj **Občinski zastop na Rečici ob Savinji** je v javni seji dne 11. decembra najodločnejše protestiral proti nasilstvom, nemških buršev na Dunaju, v Gradcu in v Pragi, sklenil je resolucijo za slovensko vseučilišče. Občinski odbor odobrava aneksijo Bosne in Hercegovine, pa le pogojno, ako se narodu podeli popolna enakopravnost ter želi, da se Bosna in Hercegovina združita s hrvatskimi in slovenskimi zemljami. Želi »Trializem« pod žezlom cesarja Frančiška Jožefa I. »Narodni zvezi« je poslal 25 krón v podporo dunajskega dijaštva, v Gradec za slovenske visokošolce pa 10 K. — Slovenske občine, posnemajte!

lj **Rečica ob Savinji**. Trško-občinski zastop Rečica je v svoji javni seji dne 11. decembra t. l. daroval namesto venca za spomenik svojemu bivšemu častnemu občanu, prebagemu gospodu P. Viktor Jerančič znesek 20 K. Rajni je deloval v prid ljudstva in prosvete nad 38 let v samostanu č. oo. frančiškanov M. Nazaret. Čast in večni spomin možu, ki je bil vedno na svojem mestu: »da večnih nas otme grobov!«

lj **Umrl** je v Celju trgovec Gustav Schmiedl. — Umrla sta veleposestnik pri St. Lenartu Henrik Sollagy in trgovec z lesom Valentin Čas.

lj **Wastian** ne bo odložil deželnozbornskega mandata. Mariborski občinski svet ga je izvolil za častnega občana, priredil mu je slavnostni večer in po dobri pojedini se je Wastian potolažil. Obljubili so mu, da ga zopet izvolijo v Mariboru za državnega poslanca, če — ne zmaga socialni demokrat.

Darovi.

— **Za pogorelce v Črnem vrhu nad Idrijo** so darovali: Ivan Soukup, župnik v Stari Oselici, 20 K; Ivan Šemrl, nadučitelj v Lescah, 10 K; Valentin Mikuž, nadučitelj v Prečini, 5 K; uredništvo »Slovenca« 22 K; Josip Gostinčar, državni poslanec, 20 K; Jos. Lavrič, župnik v Logatcu, 10 kron; Mihael Arko, dekan v Idriji, 30 K; župni urad Rateče 25 K; Janez Stroj, spirital v semenišču, 20 K; Janez Jelenec, župnik v Ledinah, 12 K; kuracijski urad Matenjavas 16 K 98 v.; Ivan Juvan, duh. svetnik v Spodnji Idriji, 34 K; župni urad Slavina 15 K; Mihael Koželj, župnik v Podbrezju, 10 K; kuracijski urad Trnje 7 K 56 v.; Alojzij Železny, kurat v Trnju, 10 K; župni urad Hotedršica 20 K; župni urad Podkraj 35 K 15 v.; župnija Žiri 42 kron; župnija Bled 20 K. — Vsem dobrotnikom izreka najpriskrajšo zahvalo župni urad v Črnem vrhu nad Idrijo.

— **Dršališče v celovškem »Lend-Kanalu«** so otvorili v sredo, dne 9. t. m. Mladina se že drsi, da je veselje. Po ribnikih na Križni gori pa so se drsali že prej. V Celovcu razsaja mraz do — osem stopinj Celsija. Po večerih pa imamo gostejšo meglo nego v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZGODOVINSKI DOGODKI V DRŽAVNEM ZBORU.

Dunaj, 16. decembra. Danes se je v državnem zboru pričela debata o nujnosti prvega branja aneksijske predloge in tozadevnih nujnih predlogov. Nujnost je utemeljeval krščansko-socialni voditelj princ Alojzij Liechtenstein. Velevažno v njegovem govoru je, da je kot Nemec imel pogum v svojem govoru se postaviti popolnoma na stališče Jugoslovancov. Jugoslovanci so mu zato navdušeno ploskali. Kot prvi govornik v debati je govoril dr. Šusteršič, ki je imel s svojim govorom velikanski uspeh in je napravil na okoli njega zbrane poslance velik vtisek. Dr. Šusteršič je izjavil v imenu vseh jugoslovanskih klubov, da stopajo Jugoslovanci prvič v debato po aneksiji o tem predmetu, a tako, da izjavljajo, da to nima nikakega prejšnjega na državno-pravno stališče Jugoslovancov, ki stoje na stališču, da se mora tudi Bosna in Hercegovina združiti v eno državno celoto z drugimi jugoslovanskimi deželami pod krono Habsburžanov. (Burno pritrdjevanje pri Jugoslovancih.) Tozadevno bomo Jugoslovanci v specialni debati stavili spreminjalne predloge. Govornik preide na nujni predlog, katerega je stavil z dr. Laginjo in pravi, da je nujna dolžnost vlade, Bosni in Hercegovini takoj dati pravo ustavo, ki bo jamčila neodločevanje prebivalstva. Sicer se je bati, da se kaj napačnega izkuha v finančnem ministrstvu ali pri ogrski vladi. To se ne sme zgoditi. Vlada mora nastopiti takoj z vso odločnostjo, ker vsaka popustljivost bi bila z ozirom na bodočnost velik narodni greh, za katerega bomo napravili odgovorno našo vlado. Takojšnja ustava v Bosni in Hercegovini bi v mnogem oziru zboljšala položaj na Balkanu. Da smo izgubili v Bosni srca velikega dela prebivalstva, ni krijo samo skupno finančno ministrstvo, ne samo ogrska vlada, ampak tudi naša vlada. Veliko odgovornost bo imela vlada, ako tozadevna drž. polovica takoj ne stori tega, kar je njena dolžnost. Govornik govori dalje.

PROTI BOJKOTU.

Dunaj, 16. dec. Ministrski predsednik je dal justičnemu ministru navodila, naj nastopa z vso strogostjo proti bojkotu, ki se z narodnega stališča širi sedaj posebno po Češkem in Moravskem. Ministrski predsednik pravi v tozadevnem pismu, da država ne sme dopustiti bojkota, ki uničuje obrtnike in trgovce, da bojkot ni izšel iz proizvajajočih stanov, ampak je le sad radikalnih struj. Justični minister naj proti povzročiteljem ostro nastopi na podlagi kazenskega tiskovnega zakona.

DR. KREK ZASLEDOVAN PO SODIŠČU.

Dunaj, 16. decembra. Celovško okrajno sodišče je prosilo državni zbor, da sme zasledovati poslanca dr. Kreka, ki je tožen zaradi razžaljenja.

Književnost.

Slovnice po metodi Gaspey-Otto-Sauer so priznane najboljšie. Dočim so takozvane Toussant-Langenscheidtove preobširne, druge pa navadno premajhne ter nauče zgolj nekaj fraz za najsposobnejšo porabo, združujejo slovnice po Sauerjevi metodi teorijo in prakso na tak način, da kdor se po njih tujega jezika uči, ne obvlada samo slovnice in ne ume samo prevajati nalog, marveč prodere tudi v duha jezika ter bo tudi najtežjega lahko govoril — v prvi vrsti pa vsposobil te slovnice učenca, da v primeroma kratkem času zamore s pomočjo dobrega slovarja brati dela v dotičnem jeziku. Velike vrednosti je to, da se vsakdo po teh slovnica sam brez vsake pomoči nauči jezika. — Sauerjeve slovnice so svetovnoznane: omenjamo tudi, da se rabijo pri jezikovnih kurzih S. K. S. Z. v Ljubljani. Izšle so v več jezikih, za Slovence pridejo pač samo nemške izdaje v poštev, ki so za 15 jezikov. Omenjamo le tiste, ki so važne za nas: francoska (manjša 2 K 16 v., večja 4 K 32 v.); angleška (1 K 92 v., večja 4 K 32 v.); ruska (2 K 40 v., večja 6 K); italijanska (2 K 16 v., večja 4 K 32 v.); poljska (5 K 52 v.). Sauerjeve slovnice so izmed vseh najbolj po celem svetu razširjene in se bodo gotovo tudi med nami najbolj priljubile. Dobe se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

ZAHVALA.

Ker sem dobil o priliki Najvišjega odlikovanja toliko častitek, da mi ni mogoče vsakemu č. gg. posebej se zanje zahvaliti, izrekam po tem potu vsem presrečno zahvalo.

Ivan Šašelj, župnik.

Odtok vode pospešujočo, kisline raz-

VITA

redčujoče. Naravni Natron-lithion vrelec proti vodni kislini, triganju, diabetesu, želod. nemu in črevesnem kataru, boleznim v močurju in ledvicah itd. Doblja se povsod, v Ljubljani 2543 12-11 pri Mih. Kastnerju.

Meteorologično poročilo.

višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Požvalna v 24 urah v mm
15	9. zveč.	737.5	-5.5	sl. jug	megla	
16	7. zjutr.	36.4	-2.1	sl. svzh.		0.0
	2. pop	35.8	0.0	brezvetr.	dež	

Srednja včerašnja temp. -6.4°, norm. -1.4°.

3286 Zahvala.

Prisrčno se zahvaljujemo za izkazano zadnjo čast darovalcem krasnih vencev povodom smrti naše iskreno ljubljene mamice in stare mamice

Ane Robida

mноголетне napovedovalke Mar. bratov.

zlasti prečastitemu gospodu Francišku Žvanu za tolažila in podelitev svetega poslednjega olja, gospodom odbornikom Marijine bratovštine, posebno gospodu predsedniku Franc Majerju, gospodu blaginiku Štefanu Klunu za njihov trud in skrb, za prekrasni venec in trak ki ga je darovala Marijina bratovščina, gospodu Verhovniku, za prisrčno sožalje in spremstvo k zadnjemu počitku, gospodom pevcem za ganljivo petje in vsem dragim prijateljem in znanec, kateri so se pogreba udeležili.

Ljubljana, dne 16. grudnia 1908.

Zalujote hčere.

Zdravniki in bolniki

hvalijo izborni učinek

salmijakovih-pastil

lekarnarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega dobavitelja, papeževnega dvornega dobavitelja, pri kašlju, hripavosti in zaslezenju dihalnih organov. — 1 škatlica 20 vinarjev, 11 škatlic 2 kroni. Naročila po povzetju. 3089 3

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani

priporoča sledeče važne novosti:

Poezije,

Anton Medved, II. del. Cena K 4.—, elegantno vezana knjiga K 5.40. — Kakor je prva zbirka Medvedovih »Poezij« zaslula po vsi naši domovini in naša prijateljev in častilcev v vseh krogih, tako bo tudi drugi del gotovo še bolj poglobil in povzdignil vrednost in velikost našega pesnika.

Ben-Hur.

Roman iz časov Kristusovih. Spisal Ludvig Wallace. Cena vezani knjigi K 4.50 — Lepšega berila in darila za Božič si ne moremo misliti kot »Ben-Hurja«; roman vzbuja in ohranjuje zavest lepote krščanstva in globoke misli njegove so velike vzgojne vrednosti. Pred oči nam živo stopa življenje Gospodovo od rojstva do smrti; opisuje se nam poganstvo v svojem zunanjem blešku, a tudi notranji trhljosti. Osebe v romanu so mojstrsko karakterizovane.

Andrej Hofer,

tirolski junak. Igra v 5 dejanjih z naslovno sliko (Hoferjeva smrt) in obširnim zgodovinskim uvodom. Cena 80 vin., 10 izvodov K 5.—. — Ne samo, uprizorjena na odru, temveč tudi kot podučno in kratkočasno berilo bo našla ta knjižica mnogo prijateljev.

Zbirka

ljudskih iger IX. zvezek — Cena 80 vin., po pošti 90 vin. — Knjiga ima sledečo vsebino: za moške uloge: 1. »Na betlehemskih poljanah«, 2. »Kazen ne izostane«, 3. »Očeta kletev«. Za ženske uloge: 1. »Večna mladost in večna lepota«, 2. »Čašica kave«. — Vsebinska prejšnjih zvezkov je označena na ovitku IX. snopiča.

ABC

v podobah. Slovenski. Cena 80 vin., trdo vezan K 1.20. — Pravilna in primerna knjižica za otroke do desetega leta z živopestrimi podobami in mičnim besedilom za vsako črko abecede. — Otrokom bo v pravo veselje in lahek poduk.

Oče naš,

Malavašič. Cena K 1.50. trdo vezana knjiga K 1.70. To lepo povest o slovenski časopisi že opetovano priporočali.

Zlatokopi

XVI. zvezek Spillmannovih povesti z zanimivo naslovno sliko. Cena 60 vin., trdo vez. 80 vin. — Opozorjamo tudi na prej izišle zvezke te zbirke, ki se je med Slovenci tako hitro splošno priljubila in razširila. 3238 8-3

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 14. decembra

Pšenica za april	11 62
Pšenica za oktober l. 1909.	11 2
Rž za april l. 1909.	10 32
Oves za april	7 37
Koruzna za maj l. 1909	8 66

Efektiv: brez kupčije.

Sodarski učenec

iz poštene hiše, telesno zdrav in močne postave, ne pod 15 let se precej sprejme v l. sodarsko delavnico l. Isopa naslednik v Beljaku na Koroškem.

Valentin Boštjančič, sodar. mojster 3281 Paracelsusove ulice št. 8. 3-1

Gostilničar na račun

se sprejme takoj v Narodnem domu v Slovenjem Gradcu. Prednost ima oženjen. Hancije se zahteva 500 K.

3277 1-1

Št. 38999

Vabilo.

3278 3-1

Že mnogo let se oproščajo blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljejo oprostne listke na korist mestnem ubožnem zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da so razpečevanje oprostnih listkov drage volje prevzeli gospodje trgovci Jernej Bahovec na sv. Petra cesti št. 2, Lavoslav Schwentner v Prešernovih ulicah št. 3 in Vaso Petričič na Mestnem trgu.

Vrhu tega bode v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta raznašal mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek bodisi za novo leto ali za god. je kakor doslej položiti eno krono in na vpisani poli poleg imena pristaviti tudi število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljene meje.

Pisanim pošiljkatvam bodi pridejan tudi razločni naslov pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 14. decembra 1908.

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike, zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina A. Lukič

Pred škofijo šte. 19.

2811 40

3279 1-1

Razglas.

Vsled sklepa c. kr. okrajne sodnije v Ljubljani, z dne 11. decembra 1908 oprav. št. Nc V. 206/8 vrši se

v ponedeljek, dne 21. t. m. in v torek, dne 22. t. m.

v prostorih trgovine Roze Hafner, Poljanska cesta št. 22

vselej ob 9. uri dopoldne

javna izvršilna dražba

vsega v konkurzno maso tvrdke Roze Hafner spadajočega galanterijskega in norimberškega blaga, perila itd.

Upraviteljstvo konkurznega sklada tvrdke Roze Hafner.

Ker se mi ni posrečilo prodati svoje nožarske trgovine, vodila jo bom nespremenjeno še dalje pod staroznano, 70 let obstoječo tvrdko

N. HOFMAN

Mestni trg št. 12

Priporočam toraj preč. duhovščini in cenj. občinstvu svojo bogato zalogo drsalk, vsakovrstnih žepnih, kuhinjskih in namiznih nožev, škarij za krojače, šivilje, vrtnarje, fine britve, samobrilnike, stroje za lase, kakor tudi še veliko drugih, v nožarsko stroko spadajočih predmetov.

3280 3-1

K obilnem obisku se najtopleje priporoča

Marija Kalan

lastnica tvrdke.

Prvi Kinematograf Pathé Prej „EDISON“.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.
Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.
Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.
Slike se dobivajo samo iz pive svet. pariške tvor. Pathe Freres.
Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Velika božična prodaja!

Angleško skladišče oblek, **O. BERNATOVIĆ,** Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Priloročam veliko zalogo oblek za dame, gospode, deklice, detke in otroke po zelo znižani ceni.

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov
 ceniki od gramofonov in plošč na razpolago.
Fr. P. Zajec
 urar in optikar
 Ljubljana, Stari trg, št. 26.

!! Prvo slovensko !!
 c. kr. oblastveno potrjeno
učilišče za krojno risanje
Franja Jesih
 Ljubljana, Stari trg št. 28.
 Dobl se tudi kraj po životni meri.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!
 Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžgalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžgalice!

Milko Krapeš
 urar, Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.
 Priporočam svojo zalogo zlatih, sreb. tula nikel. žepnih in različnih stenskih ur, vsake vrste budilk, zlate verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.
Gramofone in najnovejše slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo.
 Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzamem v zameno. Ceniki na zahtevo poštine prosto.

Anton Šarc
 Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8
 priporoča v lastni šivalnici izdelano
perilo

30 otroke, gospe in gospode. Za izdelovanje perila doma priporoča svojo bogato zalogo platna in šifona v vseh širinah in kakovostih, švicarsko vezenje, prte in prtiče, brisalke i. t. d. Kakor znano le dobro blago in zelo primerne cene.
 Naročila za venkaj točno in zanesljivo.

1 sani za tovor,
 dvouprežne ali za samca in
1 kočija ravno tako,

kakor tudi več konjske oprave se po ceni proda. Poizve se tu, Resljeva cesta št. 30. 3250 3-2

Enonadstropna hiša
 na Vrhnikih št. 182, pripravna za trgovino ali obrt, z dvema velikima kletima se proda pod ugodnimi pogoji iz proste roke. Več se poizve ravnotam. 3241 2

Fr. Čuden urar in trgovec v Ljubljani
 Prešernove ulice.
Lepa božična in novoletna darila!
 Najraznovrstnejša in najcenejša izbira: briljantni uhani in prstani, zlate, srebrne in nikelnaste ure in verižice. Prave švicarske ure »Union« ki so prav fine in natančne, a skoro nič dražje od drugih vrst. Vsa-kovrstne lepe stenske ure, namizna oprava iz pravega in kina srebra.
 Šivalni stroji lahkoteko-či, kolesa najboljših vrst in vse kolesarske potreščine.
 Ceniki s koledarjem na zahtevo zastoj in poštine prosto.
 Delničar tovarn pravih švicarskih — ur „UNION“ v Biel, Švica.

Slavnemu občinstvu, posebno pa prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam svojo dobro nrejeno
podobarsko in pozlarsko obrt
 v Wolfovih ulicah št. 1
 nasproti frančiškanske cerkve
 ter vsa v svojo stroko spadajoča dela kot izdelovanje oltarjev, prižnic, tabernakljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in predloženih načrtih.
 Cene zelo zmerno! Priznana dovršena dela!
 466 Z odličnim spoštovanjem 52-3
Aleks. Götzl
 podobar in pozlatař.

gospodična ali vdova
 ki je zmožna v šivanju in da bi imela veselje do vzgoje otrok. Naslov pove upravnistvo Slovenca. 3233 3-3

Dež lekarna pri „Mariji pomagaj“
M. Leustek
 Ljubljana, Resljeva c. 1
 zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu
 priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in svežo
Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.
 Nadalje zaradi svojega izbora, učinka znano
Tanno = chinin tinktura za lase, katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K. 2700
Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborni proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.
 Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Modna trgovina PAVEL MAGDIĆ, Ljubljana, Prešernove ulice šte. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezene. Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate. Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamentirja, porte, žnore; resice, krepljene žnore za tap. tulke. Krepi in flori za zalivanje. Zlate in srebrne resice, čipke in žnore. Šerpe iz svile čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.	Oprava za novorojence, posteljne podloge iz kavčuka. Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Gumbi in različne igle. Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje. Idrijske čipke, vezene čipke in vložki Pajčolani za neveste, mirtovi venci. Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke. Modrci in potrebščine za modrce. Glace-rokavice in rokavice za uniformiranje pletene, letne in zimске rokavice. Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda. Krtače za obleko, glavo in zobe.	Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute. Pravo jagrovo normalno perilo, tricot-srajce, jopice in hlače. Mrežaste in potne jopice, srajce, čipke in sport-pasovi. Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje. Kravate, gumbi za manšete. Za lorce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice. Ogrevanci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo. Nahrbniki, ovratniki, robci. Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.
---	--	---

Podružnice Spljet, Celovec — in Trst — — Delniška glavica — — K 3.000.000. —	Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2 sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$ Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.	Podružnice Spljet, Celovec — in Trst — — Rezervni fond — — K 300.000. —
---	---	--

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavratel „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobnih vencev
in 3077-7
trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

CENE BREZ KONKURENCE!

Parkete

Ferdo Primožič, mizarstvo. Ljubljana, Hilšerjeve ulice 5.
Sprejema in izvršuje tudi vsa popravila starih parket, **likanje**, in vsa v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

furnirane, masivne vseh vrst, **hrastove in bukove deščice** I. vrste izdelek, največje in najsolidnejše domače tvrdke **J. KOTNIK, Verd - Vrhnika** priporoča in poklada 2683 10-9

Od 25. novembra do 25. decembra

prodajam v Šolskem drevoredu na svojih stojnicah na levo od jubilejskega mostu

prima slanino brez kože, od prašičev iz lastnih pitališč.

I. vrste kg. 1.50 II. vrste kg. 1.30

Meso istih prašičev

I. vrste kg. 1.40 II. vrste kg. 1.20. 3098 (20)

Elija Predovič.

Denarni promet do 31. oktobra 1908 čez 54 mil. K.

Lastna glavica K 354.645-15

Stanje vlog 31. okt. 1908 čez 15 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Sedaj: Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti „Uniona“ za frančišk. cerkvijo 2379 1
prej na Kongresnem trgu šte. 2, I.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez kakšnega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsake vloženih 100 K čistih 4 K 50 h na leto. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne položnice na razpolago. — Sprejema tudi vloge od svojih zadrušnikov na tekoči račun, ter daje istim posojla proti vknjižbi, z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptirajo. V Ljubljani, dne 31. oktobra 1908.

Dr. Ivan Šušteršič, predsednik in imetelj komiturnega križca Franc Jožefovega reda z zvezdo.

Josip Šiška, stolni kanonik podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik, imetelj zlatega zasluženega križca in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, vitez reda železne krone III. vrste, lastnik zlatega zasluženega križca s krono in papeževga častnega križca „Pro Ecclesia et Pontifice“. — Anton Kobl, posestnik in trgovec v Breg. p. B. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — Ivan Pollak ml., tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Prva boroveljska tovarna orožja

Peter Wernig

c. kr. dvorni izdelovalec orožja.

Družba z omejenim jamstvom.

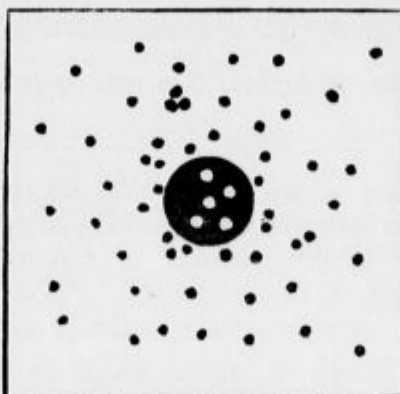
Borovlje, Koroško.

Ceniki zastoj in franko.

Izumitelj in izdelovalec

triumpf-rifled pušk
in **Wernig-universal pušk**

z najgostejšimi, doslej nepoznanimi, **neprekosljivimi vijali** (Bohrung), ki omogoča, da je strel izredno nagel in močan, za kar se **popolno jamči**, po zmernih cenah, pripo-roča vsem p. n. lovčem svoje

najizbornejše izdelke

kakor **troceveke**, lahke kot pero, odl. **risanice** (stuce), **dvocevne risanice** (Bock-gewehr), **puške za streljanje v tarčo** (Büchsenflinten), **Mannlicherjeve schön-auske risanice**, kakor tudi **Wernigove četerocevke** i. t. d.

Razpis.

3243 3-2

Radi oddaje gradbe šolskega poslopja v Starem kotu, občina Trava, okraj Kočevje se razpisuje na dan **15. prosinca 1909** ob 10. uri predpoldne pri načelniku krajnega šolskega sveta št. 12. v Starem kotu

zmanjševalna dražba

Delo precejeno je na 12.000 K z besedami: dvanajst tisoč kron. Varščino položiti je K 10— od K 100— ali 100%. Sprejemajo se tudi pismene ponudbe proti položitvi pogojene varščine.

Proračun, stavbni načrt in dražbeni pogoji so na vpogled pri predsedniku krajnega šolskega sveta v Starem kotu št. 12.

Krajni šolski svet.

V Starem kotu, dne 8. grudnia 1908

Slovenske gospodinje!

3114 8-4

Ako se ravnate po geslu „**Svoji k svojim**“, tedaj ne kupujte več kavine primesi (cikorije) iz nemških tovarn, temveč samo

„Zvezdno“ cikorijo

ki jo izdeluje

„Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate“ v Ljubljani.

Zavrnite odločno podobno **nemško blago** in zahtevajte pri svojem trgovcu, naj vam da slovensko

„Zvezdno“ cikorijo

Svoji k svojim!

Varstvena znamka.

Svoji k svojim!

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 15. Mala strana. Mest. ulica 17. Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzelle 10, Taborstrasse 4, III. Ungergasse 77 (vogal Rennweg), III. Lö-wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 98 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 30, VIII. Leichenfelderstrasse 152, IX. Alserstrasse 32, X. III. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I. Wollzelle 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: nakup in prodaja ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

:: Zamenjava in eskomptiranje ::

izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.